

Sygn. akt III AUa 583/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 stycznia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Feliksa Wilk (spr.)
Sędziowie:	SSA Monika Kowalska SSA Ewa Drzymała
Protokolant:	sekr. sądowy Barbara Dudzik

po rozpoznaniu w dniu 8 stycznia 2013 r. w Krakowie

sprawy z wniosku **S. T.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w N.**

o wysokość emerytury

na skutek apelacji wnioskodawcy S. T.

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach Wydziału VI Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 9 stycznia 2012 r. sygn. akt VI U 117/11

z m i e n i a zaskarżony wyrok w pkt II w ten sposób, że przyjmuje do obliczenia emerytury S. T. wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia wynoszący 71,16%.

sygn. akt III AUa 583/12

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 8 stycznia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach wyrokiem z dnia 9 stycznia 2012 r., sygn. akt VI U 117/11, zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w N. z dnia 27 listopada 2009 r., od której odwołanie wniósł S. T., w ten sposób, że zaliczył wnioskodawcy do stażu ubezpieczeniowego jako okresy składkowe: - okres zatrudnienia w Zakładzie (...) od dnia 16 marca 1964 r. do dnia 27 października 1964 r.; - w Zakładzie (...) od dnia 1 listopada 1964 r. do dnia 30 marca 1967 r.; - w (...) Przedsiębiorstwie (...) w S. od dnia 1 marca 1967 r. do dnia 13 kwietnia 1967 r., zaś w pozostałym zakresie oddalił odwołanie.

Decyzją z dnia 27 sierpnia 2009 r. organ rentowy ustalił dla S. T. wysokość emerytury od dnia 7 maja 2009 r., tj. od daty przyznania świadczenia, podając, że wnioskodawca nie przedstawił żadnych dowodów potwierdzających wysokość

jego dochodów podczas zatrudnienia w (...) Spółdzielni (...) w K., a ponadto nie przedłożył świadectwa pracy odnośnie zatrudnienia od dnia 1 marca 1967 r. do 13 kwietnia 1967 r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w S., zaś powodem nie zaliczenia okresów przypadających od dnia 16 marca 1964 r. do 27 października 1964 r. oraz od 1 listopada 1966 r. do 30 marca 1967 r. był brak zgłoszenia wnioskodawcy do ubezpieczenia społecznego w tych okresach.

Sąd Okręgowy ustalił, że S. T. w okresie od 15 marca 1961 r. do 15 marca 1964 r. odbywał u B. M. naukę rzemiosła w zakresie malarstwa budowlanego na podstawie umowy o naukę zawodu zarejestrowanej w Izbie Rzemieślniczej w K. Nr 14/61. Następnie w okresie od 16 marca 1964 r. do 27 października 1964 r. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Zakładzie (...) jako malarz budowlany, wykonując zlecone prace malarskie w mieszkaniach prywatnych oraz w budynkach szkolnych.

Z kolei w okresie od 1 listopada 1966 r. do 30 marca 1967 r. wnioskodawca był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Zakładzie (...) jako malarz budowlany, zajmując się w tym czasie malowaniem kościołów. Od dnia 1 marca 1967 r. do dnia 13 kwietnia 1967 r. wnioskodawca był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Przedsiębiorstwie (...)

w S. na stanowisku pracownika fizycznego przy produkcji parkietów drewnianych, a ten okres pracy udokumentowany został świadectwem pracy z dnia 17 kwietnia 1967 r. W okresie od 1 kwietnia 1978 r. do 15 czerwca 1983 r. wnioskodawca był zatrudniony na podstawie umowy agencyjnej w (...) Spółdzielni (...) w K.. Miesięczne dochody wnioskodawcy były uzależnione od wielkości obrotów, a wnioskodawca był zobowiązany do odprowadzania co miesiąc składek na ubezpieczenia społeczne do (...) Spółdzielni (...) w K.. W świetle powyższych ustaleń Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie jest częściowo uzasadnione, a mianowicie co do okresów zatrudnienia przypadających od 16 marca 1964 r. do 27 października 1964 r.; od 1 listopada 1966 r. do 30 marca 1967 r. i od 1 marca 1967 r. do 13 kwietnia 1967 r. W ocenie Sądu Okręgowego odwołanie nie zasługuje natomiast na uwzględnienie w zakresie zgłoszonego przez wnioskodawcę żądania uwzględnienia przy ustalaniu wysokości emerytury przychodów w kwotach po 10 000 złotych miesięcznie uzyskanych za okres od 1 kwietnia 1978 r. do 15 czerwca 1983 r. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy agencyjnej. Dokonując ustaleń faktycznych w sprawie Sąd Okręgowy dał wiarę zeznaniom wnioskodawcy

w zakresie dotyczącym jego zatrudnienia od 16 marca 1964 r. do 27 października 1964 r.; od 1 listopada 1966 r. do 30 marca 1967 r. i od 1 marca 1967 r. do 13 kwietnia 1967 r. Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska organu rentowego co do tego, że uwzględnienie okresów od 16 marca 1964 r. do 27 października 1964 r. i od 1 listopada 1966 r. do 30 marca 1967 r. jest niemożliwe z uwagi na ówczesne niezgłoszenie wnioskodawcy do ubezpieczeń społecznych i nieodprowadzenie składek, opierając się na poglądzie prawnym wyrażonym przez Sąd Najwyższy

w wyroku z dnia 6 kwietnia 2007 r. II UK 185/06, OSNP 2008/9-10/143 i uchwałę

z dnia 11 maja 1994 r. II UZP 5/94, OSNP 1994/6/97. Natomiast za trafne uznał Sąd Okręgowy stanowisko organu rentowego dotyczące odmowy uwzględnienia przy ustalaniu wysokości emerytury dochodów wnioskodawcy w kwotach po 10 000 złotych miesięcznie w okresie od 1 kwietnia 1978 r. do 15 czerwca 1983 r. , kiedy to wnioskodawca był zatrudniony na podstawie umowy agencyjnej w (...) Spółdzielni (...) w K.. Sąd wskazał, że wprawdzie wnioskodawca przedłożył świadectwo pracy z dnia 15 czerwca 1983 r. potwierdzające zatrudnienie od dnia 1 kwietnia 1978 r. do dnia 15 czerwca 1983 r.

i zawierające informację o tym, że wnioskodawca nie pobierał wynagrodzenia, a na potrzeby naliczania świadczeń przyjmowano kwotę w wysokości 10 000 złotych. Wskazując na wątpliwości co do wysokości dochodów osiąganych przez wnioskodawcę, Sąd Okręgowy ostatecznie uznał, że przedmiotowe świadectwo pracy oraz zeznania przesłuchanej w charakterze świadka H. H. nie są wystarczającymi dowodami pozwalającymi na uwzględnienie żądania wnioskodawcy.

S. T. zaskarżył powyższy wyrok apelacją, zarzucając naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, a to art. 217 § 2 kpc, art. 227 kpc w zw. z art. 278 kpc, poprzez pozostawienie bez rozpoznania wniosku dowodowego o powołanie biegłego z zakresu księgowości na okoliczność prawidłowości wyliczenia świadczenia emerytalnego, co spowodowało, że materiał dowodowy zebrany w sprawie był niepełny i w konsekwencji skutkowało to nieuwzględnieniem przy ustalaniu wysokości stawki emerytalnej przychodów uzyskanych za okres pracy w Spółdzielni (...). W oparciu

o ten zarzut apelujący wnosił o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji. Apelujący podnosił, że nie zgadza się z rozstrzygnięciem Sądu I instancji w zakresie, w jakim oddalono jego odwołanie, ponieważ z przyczyn przez niego niezawinionych, po likwidacji Spółdzielni nie zachowały się jego akta osobowe, na podstawie których możnaby ponad wszelką wątpliwość ustalić, jak kształtowała się wysokość jego dochodów. Apelujący zarzucił, że Sąd Okręgowy nie uwzględnił przy rozpoznawaniu sprawy dowodu z zeznań świadka H. H., jak również nie uwzględnił wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu księgowości.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje.

Apelacja podlega uwzględnieniu, jednakże z powodów innych, aniżeli podniesione w uzasadnieniu wywiezionego środka odwoławczego.

W przedmiotowej sprawie sporna była zasadność odmowy przez organ rentowy doliczenia do stażu ubezpieczeniowego skarżącego trzech okresów zatrudnienia: od 16 marca 1964 r. do 27 października 1964 r.; od 1 listopada 1966 r. do 30 marca 1967 r. i od 1 marca 1967 r. do 13 kwietnia 1967 r., a nadto rozstrzygnięcia wymagało, czy na uwzględnienie zasługuje żądanie skarżącego dotyczące uwzględnienia przy ustalaniu wysokości emerytury przychodów w kwotach po 10 000 złotych miesięcznie uzyskanych za okres od 1 kwietnia 1978 r. do 15 czerwca 1983 r. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy agencyjnej. Sąd I instancji po przeprowadzeniu wnikliwego i obszernego postępowania dowodowego uznał za udowodnione świadczenie pracy przez skarżącego w okresach od 16 marca 1964 r. do 27 października 1964 r.; od 1 listopada 1966 r. do 30 marca 1967 r. i od 1 marca 1967 r. do 13 kwietnia 1967 r. i zmienił zaskarżoną decyzję poprzez doliczenie tych okresów (punkt I sentencji wyroku), nie uwzględnił natomiast żądania skarżącego

o uwzględnienie przy ustalaniu wysokości emerytury przychodów w kwotach po 10 000 złotych miesięcznie za okres od 1 kwietnia 1978 r. do 15 czerwca 1983 r.

i w tym zakresie odwołanie oddalił (punkt II sentencji wyroku) i to właśnie rozstrzygnięcie Sądu I instancji było przedmiotem kontroli instancyjnej wskutek apelacji wywiezionej przez S. T.. W ocenie Sądu Apelacyjnego nie zasługuje na uwzględnienie stanowisko Sądu I instancji dotyczące możliwości uwzględnienia wynagrodzenia uzyskanego na podstawie umowy agencyjnej. Sąd I instancji przeprowadził w tym zakresie obszernie rozważania, ale są one chybione

z uwagi na to, że Sąd skoncentrował się wyłącznie na kwestii udowodniania na ogólnych zasadach wysokości osiągniętych zarobków i środków dowodowych mających temu celowi służyć. Argumentacja Sądu I instancji zawiera wprawdzie zasadne twierdzenia, ale argumentacja ta nie uwzględnia okoliczności niniejszej sprawy wiążących się z zatrudnieniem na podstawie umowy agencyjnej. Sąd I instancji pominął zupełnie w swoich rozważaniach to, że skoro w okresie od

1 kwietnia 1978 r. do 15 czerwca 1983 r. skarżący był zatrudniony na podstawie umowy agencyjnej w (...) Spółdzielni (...) w K., a fakt ten nie budził wątpliwości (świadczenie pracy i zaświadczenie o zatrudnieniu - w aktach organu rentowego), to należało odnieść się do stosownych przepisów regulujących kwestię podlegania ubezpieczeniom społecznym przez osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej. Kwestia podlegania ubezpieczeniu przez osoby zatrudnione na podstawie umowy agencyjnej uregulowana była w ustawie z dnia 19 grudnia 1975 roku o ubezpieczeniu społecznym osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (Dz. U. z 1983 roku, Nr 31, poz.146 ze zm.). Zgodnie z art.1 ust.1 cytowanej ustawy, obowiązkowe ubezpieczenie społeczne obejmuje osoby wykonujące odpłatnie pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia zawartej na okres co najmniej 15 dni. W oparciu o art. 39 ust. 1 cytowanej ustawy wydane zostało rozporządzenie Ministra Pracy, Płacy i Spraw Socjalnych z dnia 14 lutego 1976 r.

w sprawie trybu postępowania w zakresie ubezpieczenia społecznego osób wykonujących pracę na rzecz jednostek gospodarki uspołecznionej na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia (Dz. U. z 1976 r., Nr 6, poz. 33). W świetle § 10 ust. 1 pkt 1 cytowanego rozporządzenia istnieje możliwość przyjęcia, jako niebudzącej wątpliwości podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne osoby zatrudnionej na podstawie umowy agencyjnej, podstawy wymiaru odpowiadającej za dany rok kalendarzowy sześciokrotności kwoty najniższego wynagrodzenia miesięcznego

w gospodarce uspołecznionej. Mając na względzie taką możliwość wynikającą z cytowanego wyżej rozporządzenia, Sąd Apelacyjny polecił organowi rentowemu przeliczenie wysokości emerytury przysługującej skarżącemu poprzez obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru za okres od 1 kwietnia 1978 r. do 15 czerwca 1983 r. poprzez przyjęcie podstawy wymiaru

w wysokości sześciokrotności kwoty najniższego wynagrodzenia w gospodarce uspołecznionej. Organ rentowy przeprowadził i przedstawił stosowne wyliczenie (k. 185 w aktach sądowych), uzyskując wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia wynoszący 71, 16 %. Ponieważ w przypadku skarżącego w decyzji

z dnia 27 listopada 2009 r. ustalono podstawę wymiaru emerytury przy zastosowaniu art. 18 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.), tj.

z kolejnych 10 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zainteresowany przystąpił po raz pierwszy do ubezpieczenia za granicą, czyli od stycznia 1980 r., do grudnia 1989 r., zatem sześciokrotność kwoty najniższego wynagrodzenia w gospodarce uspołecznionej słusznie została przyjęta przez organ rentowy za okres od 1 stycznia 1980 r. do 15 czerwca 1983 r. (okres od 1 kwietnia 1979 r. do 31 grudnia 1979 r. nie mógł być uwzględniony).

Reasumując stwierdzić należy, że takie ustalenie podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne za okres pracy w (...) Spółdzielni (...) w K., jakie wynika z obliczenia przeprowadzonego przez organ rentowy, czyni zadość żądaniu skarżącego, jest dla niego korzystne, jak również jest możliwe do przeprowadzenia

w świetle przepisów regulujących ówczesnie podleganie ubezpieczeniu społecznemu przez osoby zatrudnione na podstawie umowy agencyjnej.

Mając to na względzie Sąd Apelacyjny zmienił punkt II zaskarżonego wyroku poprzez przyjęcie do obliczenia emerytury skarżącego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru świadczenia wynoszącego 71, 16 %, o czym orzeczono na zasadzie art. 386 § 1 kpc.